

UWAGI
do projektu, z dnia 15 lipca 2003r.,
ustawy o ochronie przyrody

Analizując projekt ustawy należy stwierdzić iż ta wersja nie tylko utrzymuje zapisy, które budziły zastrzeżenia samorządów już w 1999r., ale likwiduje osiągnięcia zawarte w nowelizacji z 7 grudnia 2000r. i wprowadza nowe zapisy, które lekceważą prawo własności i spowodują dalsze pogorszenie kondycji finansowej gmin związanych z terenami prawnie chronionymi. Wiadomo iż w większości są to gminy o niewielkich dochodach własnych, wejście w życie projektowanych zapisów jeszcze bardziej je obniży, a w niektórych przypadkach całkowicie „wyzeruje” dochody własne np. Gmina Lutowiska w Bieszczadach. Poza tym uważamy, że proponowane zapisy lekceważą fakt iż znaczna część obszarów chronionych, nawet w przypadku parków narodowych, stanowi własność innych podmiotów niż Skarb Państwa lub jego agendy.

Zapisy budzące nasze zastrzeżenia, a nawet protest to:

Art.9 ust.2 – w zapisach obowiązujących „... projekt ... w sprawie utworzenia, zmiany granic lub likwidacji parku narodowego wymaga ..” **uzgodnienia** z właściwymi władzami samorządowymi, teraz proponuje się „... opinii właściwej miejscowo rady gminy..”. Nie zgadzamy się z takim zapisem i žadamy utrzymania zapisu „... **wymaga uzgodnienia..**” (dotyczy to również art.15 ust.4 – parki krajobrazowe).

UWAGA: w wersji z 15.07.br dla parków narodowych wpisano „...uzgodnienia..”.

Pomijamy już fakt iż „własność gminy” nie jest jedyną formą własności, która może być objęta formą ochrony w momencie tworzenia lub zmiany granic, a więc nawet „opiniowanie” powinno dotyczyć właścicieli, nie tylko władzy samorządowej.

Żądanie utrzymania „uzgodnienia” jest tym bardziej konieczne iż dalsze zapisy jeszcze bardziej lekceważą, a wręcz pomijają, fakt istnienia różnych form własności.

Widać to w zapisie ust.3 i 4 art.9 , w tym przypadku wnioskujemy o:

- **przeniesienie zapisu ust.5 jako ust.6,**
- wprowadzenie **ust.5** o brzmieniu: „**Sposób realizacji programu ochrony przyrody na terenach, w granicach parku narodowego, będących inną formą własności niż wymienione w ust.3 i 4 będzie określony oddzielnym rozporządzeniem ministra właściwego do ochrony przyrody.**”

Problem stosowania procedury „opiniowania”, a nie „uzgadniania” dotyczy jeszcze dwóch zapisów, mianowicie:

- art.26 ust.2 – utworzenie obszaru Natura 2000,
- art.69 ust.2 pkt.6 – tworzenie ośrodków rehabilitacji zwierząt

w obu przypadkach samorząd gminny, mający jedynie prawo do „opiniowania”, będzie musiał ponosić skutki. W przypadku obszarów Natura 2000 będą to dodatkowe obciążenia finansowe zapisane w art.31 ust.3 („wykonywanie oceny”) oraz w art.32 ust.4 („koszty kompensacji”).

W przypadku „ośrodków rehabilitacji zwierząt” mogą to być protesty społeczne wynikające z ich lokalizacji oraz możliwe ograniczenia dla terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie (konieczność oddalenia zabudowy itp.).

Tak więc w obu przypadkach, tj. art.26 ust.2 oraz art.69 ust.2 **domagamy się** zapisania procedury „uzgadniania” w miejsce „opiniowania”.

Art.10 ust.1 – należy zmienić zapis, proponowany, na: „... **można wyznaczyć otulinę parku narodowego, której granice należy uzgodnić z właścicielami objętych nią terenów.**”

Pomimo iż otulina nie jest formą ochrony przyrody można na jej terenie wprowadzić określone zakazy, które ograniczą prawo korzystania z własności, a dodatkowo ustawodawca w ust.2 art.10 stwierdza iż „... może być utworzona strefa ochrony zwierząt łownych ..”.

Natomiast w zapisie art.127 (szkody i odszkodowania) wprowadza się dodatkowe obciążenia dla właścicieli, tak więc są oni podwójnie „uszcześliwieni”, tzn. najpierw bez ich zgody

można utworzyć otulinę obejmującą ich nieruchomości, a potem ukarać ich poprzez nie wypłacenie odszkodowań, za szkody poczynione przez zwierzyńę, ponieważ nie zabezpieczyli (na swój koszt) lub nie przestrzegali regulaminu (np. zakazu pozostawiania, od zmroku do świtu, zwierząt bez opieki).

Następna sprawa to obowiązujące i nadal proponowane, pomimo naszych protestów od 1999r., zróżnicowanie w randze dokumentów będących prawem miejscowym. Dotyczy to „planu ochrony parku” oraz „miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego”. Uważamy iż oba one powinny mieć jednakową rangę, dzisiaj plan ochrony „stoi” ponad planem zagospodarowania przestrzennego, a więc aby wystąpiła równowaga zarówno plan ochrony jak i plan miejscowy powinny być opiniowane (zapis art.9 ust.6 należy dostosować do zapisu art.18 ust.2) lub odwrotnie czyli oba powinny być uzgadniane. Jako Stowarzyszenie wnioskujemy **aby oba plany były, przez strony, uzgadniane**.

Teraz uwagi do zapisów, które budzą nasze wątpliwości pod względem merytorycznym:

1. sprawa gospodarczego wykorzystania nieruchomości w obrębie parku narodowego:
    - wg art.115 ust.3 – „Na gruntach użytkowanych gospodarczo w parkach narodowych lub rezerwach stosuje się ochronę krajobrazową.”
    - Wg art.14 ust.2 – „Zakazy, o których mowa w ust.1, nie dotyczą:
      - 5) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystania przez ..... oraz wykonywania prawa własności, ...”
- a więc zachodzi spójność, ale
- wg art.14 ust.1 „W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się:
    - 12) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej, .. , a także rolniczej; ..”

Czy prawidłowa jest interpretacja iż:

- w parku narodowym zakazuje się gospodarczego wykorzystania gruntów, czyli prowadzenia działalności rolniczej
- powyższy zakaz może zmienić zapis w planie ochrony parku (?) iż dany teren jest objęty ochroną krajobrazową

czyli wówczas można już na swoim, prywatnym gruncie „wykonywać prawo własności” ale z zakazami dotyczącymi ochrony krajobrazowej, a co jeżeli planu nie ma lub nie będzie zawierał on takiego zapisu – kto wówczas rekompensuje straty spowodowane niemożliwością rolniczego wykorzystania gruntu.

2. zapisy o możliwym zakazie „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych ...”:
  - art.16 ust.1 pkt. 8 – dotyczy to parków narodowych
  - art.23 ust.1 pkt. 8 – dotyczy obszarów chronionego krajobrazu

Wg innych zapisów zarówno w parku krajobrazowym jak i na obszarach chronionego krajobrazu tereny można wykorzystywać gospodarczo.

W sytuacji gdy utworzenie parku krajobrazowego lub zmiany jego granic są tylko „opiniowane przez radę gminy”, a więc bez udziału właściciela – kto będzie ponosił konsekwencje finansowe wynikające z utraty wartości działki położonej w sąsiedztwie zbiornika lub ciekę wodnego.

Jaka jest moc prawna takiego zapisu jeżeli ani prawo wodne, ani prawo budowlane (w szczególności rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich lokalizacja) nie wprowadzają takich ograniczeń ?

Bardzo ważną, społecznie i gospodarczo, grupę uwag i wniosków stanowią uwagi do zapisów Rozdziału 13 – „Zmiany ustaw” czyli dotyczące innych ustaw. Do tego rozdziału „wrzucono” zapisy niewygodne nawet dla twórców tej ustawy, a będące potencjalnym

źródłem przyszłych konfliktów zarówno na szczeblu samorządów jak i właścicieli nieruchomości.

Nasze uwagi dotyczące zapisów tego rozdziału to:

- w ramach nowelizacji ustawy w 2000r. wprowadzono zapis (ust.13b w art.14) na mocy którego gminy uzyskały prawo ubiegania się o zwrot utraconych dochodów z tytułu „zwolnienia z podatków i opłat...”.
Ze względów formalnych (brak wskazania wykonawczego) Minister Finansów wykreślił ten zapis i od 01.01.2002r on już nie obowiązuje.
W projekcie ustawy z 06.02.2003r. został on zawarty jako ust.2 w art.27, niestety w projekcie aktualnym z 15.07.2003r. już go nie ma.
Samo zwolnienie zostało utrzymane i wg art.131 zostaje ono wpisane jako pkt.8 w ust.1 art.7 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2002r Nr 9, poz.84 i Nr 200, poz.1683 oraz z 2003r. Nr 96, poz.874).

W związku z powyższym **domagamy się rozszerzenia zapisu art.131** do postaci:

„ **Art.131.** W ustawie .....

- 1) w art.7 ust.1 pkt.8 otrzymuje brzmienie : „ .... (wg projektu) ..... „
  - 2) **w art.7 dopisać :**
- **ust.4. – Z tytułu zwolnień z podatków i opłat, o których mowa w ust.1 pkt.8, jednostkom samorządu terytorialnego przysługuje z budżetu państwa zwrot utraconych dochodów.**
  - **ust.5. – Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb zwrotu utraconych dochodów, o których mowa w ust.4.**
  - **ust.6. – Minister, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust.5 , będzie się kierował potrzebą zabezpieczenia budżetów gmin przed utratą dochodów z tytułu ulg w opłatach i podatkach w parkach narodowych oraz rezerwach przyrody.”**

Alternatywnym rozwiązaniem jest **odstąpienie od zwolnień i skreślenie art.131.**

Powyższe żądanie jest związane z rekompensatą utraconych dochodów przez samorządy terytorialne, przede wszystkim gminy, ale również osoby prywatne, członkowie wspólnot, spółki itp. mogą zostać narażone na straty. W sytuacji gdy jest możliwe, bez ich zgody (opiniowanie nie ma żadnej mocy prawnej), utworzenie obszaru chronionego (w formie wg art.6 ust.1) to powinno być wyraźnie zapisane iż mają oni prawo do odszkodowania.

W związku z powyższym oraz zgodnie z zapisami ustawy prawo ochrony środowiska –

- **żądamy wprowadzenia zapisu :**

art.126a – Jeżeli dla nieruchomości, o której mowa w art.126 ust.1, wystąpiły ograniczenia w sposobie korzystania lub utrata jej wartości, właścicielowi przysługuje prawo do odszkodowania zgodnie z art.131 i w trybie art.133 i 134 ustawy prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. z 2001r. Nr 62, poz.627)

Przedstawione postulaty i żądania dotyczą zapisów dotyczących problemów formalno-prawno-finansowych na styku obszary prawnie chronione i samorządy lokalne, takie stanowisko jest zgodne z zapisami statutowymi Stowarzyszenia i z wytycznymi programowymi przyjętymi przez Walne Zgromadzenie.

Uważamy iż gwarantem faktycznej ochrony przyrody jest bezkonfliktowe współdziałanie poparte prawem, które samo w sobie nie może zawierać zapisów konfliktogennych.

Zarząd Stowarzyszenia